

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ประจำปี การศึกษา 2547 โดยการประเมินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ประเมินตามรูปแบบการประเมินโดยใช้ชิปโมเดล (CIPP Model) ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ซึ่งประเมินใน 4 ด้าน คือ ด้านสถานะแวดล้อมของโครงการ ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ด้านกระบวนการของโครงการ และด้านผลผลิตของโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามโควตา คือ แต่ละโรงเรียนใช้กลุ่มตัวอย่างดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู 4 คน นักเรียน 14 คน ผู้ปกครอง 14 คน และกรรมการสถานศึกษา 2 คน รวมโรงเรียนละ 35 คน จำนวน 11 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 385 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างขึ้นเอง ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบสำรวจรายการ (Check List) และคำถามปลายเปิด (Open End) จำนวน 3 ฉบับ ดังนี้ ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ฉบับที่ 2 สำหรับผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษา และฉบับที่ 3 สำหรับนักเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการโดย ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ตอบ โดยส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 385 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 379 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.44 และผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในแต่ละโรงเรียน แล้วตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ซึ่งทุกฉบับมีความสมบูรณ์แล้ว นำผลการตอบไปจัดกระทำ และวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

ผลการประเมินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ประจำปีการศึกษา 2547 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อมของโครงการเกี่ยวกับความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการและสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในภาพรวมเห็นว่า มีความสอดคล้อง เหมาะสม อยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการเกี่ยวกับความพร้อม ความเพียงพอ ของบุคลากรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในภาพรวมเห็นว่า มีความพร้อมและความเพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง ต่ำกว่าเกณฑ์การประเมิน

3. ด้านกระบวนการของโครงการเพื่อประเมินการดำเนินงานตามภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในภาพรวมเห็นว่า การปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง ต่ำกว่าเกณฑ์การประเมิน การประเมินด้านกระบวนการของโครงการเพื่อประเมินการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในภาพรวมเห็นว่า การปฏิบัติงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) อยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน ส่วนการประเมินด้านกระบวนการของโครงการเพื่อประเมินการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและนักเรียน เห็นว่าการปฏิบัติงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ทุกรายการ อยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน

ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความเห็นว่า ด้านบุคลากร มีบุคลากรไม่เพียงพอ บุคลากรมีภาระงานมาก ขาดบุคลากรเฉพาะทางในการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม เจตคติหรือทัศนคติของบุคลากรบางคนยังไม่ยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านงบประมาณได้รับจัดสรรงบประมาณน้อย ไม่เพียงพอต่อการนำไปจัดซื้อ สื่อต่าง ๆ ขั้นตอนการเบิกจ่ายมากขึ้นตอน ล่าช้า ไม่ทันต่อความต้องการ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ขั้นตอนในการจัดซื้อ มากขึ้นตอน

หาซื้อยาก เพราะต้องซื้อตามบัญชีและต้องซื้อจากร้านที่ขึ้นทะเบียนกับทางศูนย์การศึกษาพิเศษด้านการดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ ส่วนใหญ่ปัญหาและอุปสรรคอยู่ที่ ครู คือ ครูในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมมีภารกิจหรือความรับผิดชอบมากอยู่แล้ว จึงไม่สามารถดำเนินงานด้านการจัดการเรียนร่วมได้ดีเท่าที่ควร และงบประมาณน้อยไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ

4. ด้านผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เห็นว่า ผลการดำเนินงานทุกรายการอยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน

อภิปรายผล

การประเมินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ประจำปีการศึกษา 2547 มีประเด็นอภิปรายดังนี้

1. ผลการประเมินด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ

โครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมต้นแบบสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พบว่า ผลการประเมินด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมมีความสอดคล้องเหมาะสม อยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์ นั่นคือผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู เห็นว่าวัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมมาก สามารถนำไปปฏิบัติได้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีแผนงานและเป้าหมายในการดำเนินงานโครงการอย่างชัดเจน กิจกรรมในโครงการสามารถพัฒนาความสามารถนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้ตามวัตถุประสงค์ และวัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมกับสภาพการจัดการเรียนร่วมระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษกับนักเรียนทั่วไป ส่วนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชน มีความเห็นว่า กิจกรรมของโครงการทุกฝ่ายให้การยอมรับจากบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชน ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมใช้การบริหารงานโดยใช้โครงสร้างซีท ควบคู่ไปกับการ

บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งมีหลักการว่า โรงเรียนมีอำนาจจัดการ และบริหารโดยให้ทุกคน ทุกส่วน มีส่วนร่วม มีการถ่วงดุล ผู้ปกครอง และชุมชนจึงมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชน ของโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษจึงได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองในระดับมาก และอาจเนื่องมาจากสังคมได้ให้ความสนใจและให้ความสำคัญแก่เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมากขึ้น ซึ่งในปี พ.ศ.2542 กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยมีนโยบายว่า คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน ปี พ.ศ. 2543 ได้มีนโยบายและเจตนารมณ์ที่จะขยายโอกาสและบริการการศึกษาสำหรับคนพิการให้ทั่วถึงและมีคุณภาพเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยมติคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ เป็นนโยบายว่าคนพิการทุกคนต้องได้เรียนโดยได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม ดังนั้นการจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติจึงเป็นหน้าที่ที่โรงเรียนต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และนโยบายของหน่วยเหนือ ซึ่งในปีการศึกษา 2547 เป็นปีแรกของการจัดโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยการดำเนินงานโครงการตามโครงสร้างซีที (SEAT Framework) มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการจำนวน 390 โรงเรียนทั่วประเทศ และมีโครงการจะเพิ่มจำนวนโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เป็น 2,000 โรงเรียนทั่วประเทศ ในปีการศึกษา 2548 (เบญจมา ชลธารินทร์, 2548)

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุลล หงษาชาติ (2546, หน้า 66) ที่วิจัย เรื่องการศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ภาครัฐและเอกชน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน มีความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง รัชติกร แสงศร (2531) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาฟื้นฟูเด็กพิการในชุมชนศึกษาเฉพาะกรณี: โครงการฟื้นฟูเด็กพิการในชุมชน อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นเรื่องการเรียนรู้ร่วม ของประชากรส่วนใหญ่ในชุมชน มีความคิดเห็นว่าเด็กพิการสามารถเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้ แม้จะเป็นความพิการทางสติปัญญา ถ้าช่วยเหลือตนเองได้ก็สามารถเรียนได้ โดยมีเงื่อนไขว่า ควรมีการอบรมครูสอนเด็กพิการแต่ละประเภท พร้อมทั้งให้การสนับสนุนด้านอุปกรณ์การสอน และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ประยงค์ โคกแดง (2542) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จังหวัดนครพนม โดยใช้ชิปโมเดล ผลการศึกษาพบว่า

ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านบริบท อยู่ในระดับปฏิบัติมาก โดยผู้บริหารมีความคิดเห็น ด้านบริบทมากกว่าครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนด้านบริบท อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ประสงค์ วรรณพงษ์ (2542) ได้ทำการวิจัย การประเมินโครงการเยาวชนด้านยาเสพติด และอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยใช้ชิปโมเดล ผลการประเมินพบว่า ด้านบริบท ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของโครงการ วัตถุประสงค์ของกิจกรรม และการจัดกิจกรรม พบว่ามีความเหมาะสม และยงยุทธ ลิ้มสีทิพย์ (2535) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยใช้ชิปโมเดล และมุ่งศึกษาเปรียบเทียบ การประเมินโครงการ ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ตัวแปรที่ศึกษา คือ ขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การประเมินโครงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ด้านบริบท มีความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก

ส่วนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชนของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547 ข้อมูลการในสถานศึกษามีความต้องการที่จะเข้าร่วมโครงการ มีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ต่ำกว่าเกณฑ์ นั่นคือ บุคลากรในสถานศึกษามีความต้องการที่จะเข้าร่วมโครงการในระดับปานกลาง เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในการเข้าร่วมโครงการใช้เกณฑ์ในการเลือกโรงเรียนของโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ประกอบด้วย 6 ข้อ คือ 1) โรงเรียนที่มีนักเรียนพิการเรียนร่วมอยู่แล้ว 2) ผู้บริหารโรงเรียนมีความมุ่งมั่นและพร้อมรับนโยบายที่จะดำเนินงานโดยใช้โครงสร้างที่ทและการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน 3) โรงเรียนมีจำนวนและประเภทของนักเรียนพิการเหมาะสมที่จะพัฒนาเป็นต้นแบบ 4) โรงเรียนมีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ซึ่งมีความรู้พื้นฐานทางการศึกษาพิเศษอย่างน้อย 1 คน 5) โรงเรียนได้รับการคัดเลือก โดยศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา/ จังหวัด ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 6) โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกต้องกระจายอยู่ทุกจังหวัด ๆ ละ 2 อำเภอ อำเภอละ 1 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546) ทั้งนี้ บางโรงเรียนอาจไม่ได้เต็มใจเข้าร่วมโครงการนี้ แต่ได้รับการคัดเลือกเพื่อเข้าร่วมโครงการตามเกณฑ์ดังกล่าว จึงทำให้ความคิดเห็นของ

ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชน ชีวบุคลากรในสถานศึกษา มีความต้องการที่จะเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทญา ขำเพชร (2538) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพร้อมและความต้องการในการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า บุคลากรในโรงเรียนเรียนร่วมยังไม่มี ความคิดที่จะจัดการเรียนร่วม เพราะยังไม่มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ

การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู พบว่า โดยภาพรวมความพร้อมและความเพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง ต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่า ส่วนใหญ่ต่ำกว่าเกณฑ์ คือ บุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินงานไม่เพียงพอ ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ ในหลักการและวิธีการของโครงการ เงินงบประมาณและเอกสารคู่มือต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้รับการสนับสนุนยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทั้งนี้เนื่องจากในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมมี อัตรากำลังเท่า ๆ กับโรงเรียนทั่วไป โดยใช้เกณฑ์ในการจัดสรรอัตรากำลังตามเกณฑ์อัตรากำลังครู ในสถานศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2541 ไม่ได้รับการจัดสรรอัตรากำลังเพิ่มเติมหรือเป็นกรณีพิเศษแต่อย่างใด และบุคลากรในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมมีงานที่ต้องรับผิดชอบในโรงเรียนนอกเหนือจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อีกมาก เช่น งานธุรการ การเงิน พัสดุ โครงการอาหารกลางวัน ฯลฯ เมื่อมีงานจัดการเรียนร่วมเพิ่มเติมอีกจึงทำให้เกิดปัญหาบุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินงานไม่เพียงพอ และเนื่องจากการจัดการเรียนร่วมเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ครูต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลาแต่ การสนับสนุนเอกสารคู่มือต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้รับยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ รวมถึงเงิน งบประมาณที่ได้รับจัดสรรก็ไม่เพียงพอต่อการจัดซื้อ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และเอกสารคู่มือต่าง ๆ ส่วนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในหลักการและวิธีการของโครงการต่ำกว่าเกณฑ์ อาจเป็นเพราะผู้ปกครองไม่ได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เพียงแต่ได้รับทราบจากการแจ้งในที่ประชุมจากการประชุมผู้ปกครองของโรงเรียนเท่านั้น ผู้ปกครองจึงยังไม่เข้าใจในหลักการและวิธีการของโครงการชัดเจนนัก (โรงเรียนบ้านหนองข่า, 2549) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประมวล วันมี (2545, หน้า 53-54) ซึ่งวิจัยเรื่องศึกษาสภาพ ปัญหาการพัฒนาโรงเรียนเรียนร่วมสู่มาตรฐานการศึกษาพิเศษ ของโรงเรียนเรียนร่วม สังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า สภาพปัญหาการพัฒนาโรงเรียนเรียนร่วม ด้าน ปัจจัย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า การมีความรู้ความเข้าใจ ต่อการ จัดการเรียนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลางเป็นอันดับแรก และผลการศึกษาเปรียบเทียบ สภาพปัญหา ด้านปัจจัยจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพปัญหา ด้านปัจจัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เทียมจิต ประยูรทอง (2539, หน้า 140) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานและกระบวนการดำเนินงานโครงการ พัฒนารูปแบบการประถมศึกษา สำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ โรงเรียนประถมศึกษา ใน เขตการศึกษา 12 พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินงาน แยกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ด้านเอกสารหลักสูตร แบบเรียนและ ด้านอาคารเรียน/อาคารประกอบ ทั้ง 5 ด้าน มีความเหมาะสมในระดับน้อย

สอดคล้องกับแนวคิดของ วินัย พัฒนรัฐ (2537, หน้า 36) ได้กล่าวถึงการจัดงบประมาณ สำหรับโรงเรียนที่มีเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติต้องจัดสรรงบประมาณด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ให้อย่างเพียงพอและเหมาะสมกับเด็กแต่ละประเภทในสภาพที่ เป็นอยู่ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนตามโครงการนี้ ไม่ได้รับการสนใจ ดูแล เอาใจใส่จาก ผู้บังคับบัญชาและผู้เกี่ยวข้องในระดับสูงขึ้นไปเท่าที่ควร ในการจัดสรรงบประมาณประเภทเหลือ จ่ายในแต่ละปีมาให้ จะมาดูแลเพียงว่าการจัดดำเนินการให้ผลสัมฤทธิ์ แค่นั้น เพียงไร มีแต่ ข้อเสนอแนะให้จัดทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นโดยมิได้คำนึงถึงขีดความสามารถในด้านการเงินของโรงเรียน ว่ามีเพียงใด ประสงค์ วรรณพงษ์ (2542) ได้ทำการวิจัย การประเมินโครงการเยาวชนด้านยาเสพติด และอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยใช้ชิปโมเดล ผลการประเมินพบว่า ด้าน ปัจจัยเบื้องต้น รายข้องบประมาณนั้นพบว่ายังไม่เหมาะสม พระมหาชิต ศิริวิริยกุลชัย (2547) ได้ ประเมินโครงการบรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนของมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ ราชวิทยาลัย พบว่าด้านปัจจัยนำเข้า โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง สมทบ จันดา (2547) ได้ประเมินโครงการออกสลากพิเศษแบบเลขท้าย 3 ตัว 2 ตัว เพื่อนำรายได้คืนสู่สังคมใน ทุกระดับ: กรณีศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้าโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง และ เมธี ดิษฐ์สวัสดิ์ (2546) ที่ทำการประเมินโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียนบริบท 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของ โครงการโดยภาพรวมต่ำกว่าเกณฑ์

นอกจากนี้ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียน ร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา

2547 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ข้อความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการดำเนินโครงการที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาและครูนั้น อยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์ นั่นคือผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการดำเนินโครงการที่ดี เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมได้เข้าประชุมปฏิบัติการโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมก่อนนานนโยบาย หลักการ และวิธีการของโครงการไปปฏิบัติจริง ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จึงมีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการดำเนินโครงการที่ดี (คณะอนุกรรมการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2543) อีกทั้งผู้บริหารและครูมีทัศนคติในทางบวกต่อการจัดการเรียนร่วม มีพื้นความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วมจากประสบการณ์ตรง จึงพร้อมที่จะดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประมวล วันมี (2545, หน้า 56) พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการอบรมต่างกัน มีสภาพปัญหาการพัฒนาโรงเรียนเรียนร่วมสู่มาตรฐานการศึกษาพิเศษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากการอบรมเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งในการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความชำนาญ และทักษะในกรปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น ริเดล (Riedel, 1991) ได้ศึกษาถึงการรับรู้ของนักการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในเกรด 5-9 ของโรงเรียนในรัฐเวอร์จิเนีย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการรับรู้ในทางบวกสูงกว่า ส่วนนักการศึกษาทั่วไปมีการรับรู้ในระดับที่ต่ำกว่า การรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนเป็นไปในลักษณะที่ว่า ผู้บริหารโรงเรียนเห็นวาระระดับการสนับสนุนทางการบริหาร ทรัพยากรหรือบริการที่ได้รับ การวางแผนการสอนและการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอน เป็นองค์ประกอบที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนร่วม แต่นักการศึกษาทั่วไปเห็นว่า องค์ประกอบเหล่านี้ เป็นสิ่งขัดขวางกระบวนการเรียนร่วม วาร์ดานี (Wardani, 1988, p. 1054) พบว่า ครูการศึกษาพิเศษที่มีเจตคติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษในทางบวกมากกว่าครูที่สอนเด็กปกติ ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 3 ปี ขึ้นไป มีเจตคติในทางบวกต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากกว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-2 ปี ครูชายมีเจตคติในทางบวกต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากกว่าครูสตรี ครูส่วนมากในเกาะบาห์มีเจตคติในทางบวกต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและต่อการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ และ วีระ พลอยครบุรี (2533) พบว่า การจัดอบรมสัมมนา ประชุมครูเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ

การประเมินด้านกระบวนการของโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547 เพื่อประเมินการดำเนินงานตามภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในภาพรวมเห็นว่า การปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง ต่ำกว่าเกณฑ์การประเมิน นั่นคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการสนับสนุนเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ มีการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ มีการสนับสนุนสื่อเพื่อให้โรงเรียนพัฒนาตนเอง ส่งเสริมให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ ส่งเสริมการขยายเครือข่ายของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ยกเว้นการจัดประชุม อบรม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการของโรงเรียน การติดตามการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ซึ่งดำเนินงานภายใต้นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่ในการดูแลการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดชลบุรี ดำเนินการจัดประชุม อบรม อย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง แต่ในการสนับสนุนเรื่องเอกสารทางวิชาการ งบประมาณในการดำเนินโครงการ และสื่อเพื่อให้โรงเรียนพัฒนาตนเอง ส่งเสริมให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ ส่งเสริมการขยายเครือข่ายของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมนั้น ยังมีการสนับสนุนในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ เนื่องจากในการจัดสรรงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อดำเนินงานโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สนับสนุนโรงเรียนละ 40,000 บาท (ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี, 2548) ซึ่งการได้รับจัดสรรงบประมาณเพียงโรงเรียนละ 40,000 บาทต่อปีนั้น ยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เพราะวัสดุ อุปกรณ์ หนังสือ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ นั้นราคาค่อนข้างสูง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 ข) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา ขำเพชร (2538, หน้า 80) ที่วิจัย เรื่อง ความพร้อมและความต้องการในการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นที่

สอดคล้องกันว่า หากจะมีการจัดการเรียนร่วมควรจัดการเรียนร่วมให้เด็กที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญา ก่อนเด็กที่มีความบกพร่องด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ บุคลากร เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จะใช้ในการเปิดการเรียนร่วมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องด้านอื่น ๆ นั้น จะต้องใช้งบประมาณที่มากขึ้น กว่าจัดการเรียนร่วมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา และพัชรวิชัย วิเศษ (2536) ได้วิจัยการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาชีพระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ มุ่งที่จะประเมินใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านสภาพแวดล้อม 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น 3) ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ 4) ด้านการประเมินผลผลิต โดยใช้ชิบโมเดล ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้นเห็นว่าการเพียงพอทางด้านงบประมาณ ครูผู้สอนวิชาชีพ หนังสือหรือเอกสารประกอบการเรียนสื่อการสอน และสถานที่ที่ใช้สอนหรือฝึกงาน มีความเพียงพออยู่ในระดับน้อย ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้น เห็นว่า หนังสือหรือเอกสารประกอบการเรียน สื่อการสอนและสถานที่ที่ใช้สอนหรือฝึกงาน มีความเพียงพออยู่ในระดับน้อย

การประเมินด้านกระบวนการของโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547 เพื่อประเมินการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู เห็นว่า การดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในภาพรวม การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร และครู มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเป็นอย่างดี เพราะได้เข้ารับการประชุม อบรม สัมมนา ด้านการจัดการเรียนร่วมอยู่เสมอ อีกทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วม มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนางานด้านการจัดการเรียนร่วม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541) การดำเนินงานด้านการจัดการเรียนร่วมจึงอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟาอียา รอยเจอร์ พอนซีฟอนท์ แมค (Faite, Royjier, Poncefonte, & Mack, 2000, p. 115) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูในรัฐมิชิแกน สหรัฐอเมริกา ต่อการจัดการเรียนร่วม พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดการเรียนร่วม และจะจัด

ได้ดีหากการจัดเป็นระบบ ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร และมีการฝึกอบรม แบลคแมน (Blackman, 1990, p. 2859-A) ศึกษาเจตคติของครูจากโรงเรียนในชนบท โรงเรียนในเขตชานเมือง และโรงเรียนในเขตเมืองต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า ครูจากโรงเรียนทั้งสามเขต มีเจตคติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์ในการสอนของครู พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 ปี ขึ้นไป มีเจตคติในทางบวกมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอน ต่ำกว่า 5 ปี ผู้วิจัยยังพบว่า ครูที่สอนในโครงการเรียนร่วมต้องการข้อมูลตลอดจนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประสงค์ โศกแดง (2542) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดนครพนม โดยใช้ชิปโมเดล ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านกระบวนการและด้านบริบทและผู้บริหารกับครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมด้านกระบวนการ ไม่แตกต่างกัน ประสงค์ วรรณพงษ์ (2542) ได้วิจัย การประเมินโครงการเยาวชนด้านยาเสพติด และอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยใช้ชิปโมเดล ผลการประเมินพบว่า ด้านกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วย การดำเนินการ และกิจกรรมในโครงการ พบว่ามีความเหมาะสม และยงยุทธ สิมส์พิมพ์ (2535) ได้วิจัย เรื่องการประเมินโครงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยใช้ชิปโมเดล และมุ่งศึกษาเปรียบเทียบ การประเมินโครงการ ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ตัวแปรที่ศึกษา คือ ขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การประเมินโครงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ การดำเนินงานด้านกระบวนการตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีรายละเอียดการดำเนินงานแต่ละด้าน ดังนี้

1. การดำเนินงานด้านนักเรียน (S: Students) ทุกรายการ การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน นั่นคือ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษปฏิบัติงานด้านนักเรียน (S: Students) ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

เป็นรายบุคคล ทางด้านวิชาการ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และการช่วยเหลือตนเอง 2) เตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป โดยให้ความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครู ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติในการดำเนินงานด้านนักเรียน (S: Students) นี้ มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และได้รับการอบรมเกี่ยวกับแนวการจัดการเรียนร่วม การปรับพฤติกรรมนักเรียน การเตรียมความพร้อมนักเรียน ฯลฯ (มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย, 2548) จึงสามารถดำเนินงานด้านนักเรียน (S: Students) ได้ดี คือ ปฏิบัติการเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เป็นรายบุคคล ทางด้านวิชาการ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และการช่วยเหลือตนเองได้มาก และเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป โดยให้ความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้มาก

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบูรณ์ อาศิรพจน์ (2542) ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติของผู้บริหารและครูในโรงเรียนเรียนร่วมที่มีต่อความสามารถของการเรียนและการปรับตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ค่าเฉลี่ยเจตคติของผู้บริหารและครูในโรงเรียน โครงการเรียนร่วมที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อยู่ในทางบวก โดยผู้บริหารมีเจตคติทางบวกสูงกว่าครูที่ทำการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและครูที่ไม่ได้ทำการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ส่วนครูที่ไม่ได้ทำการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และครูที่ทำการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีเจตคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ วิริยาภรณ์ อินทร์จันทร์ (2544, หน้า 72) ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษของข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาปราจีนบุรี พบว่า ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีเจตคติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับ มาทา (Mata, 1989) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจของบุคลากรทางการศึกษาต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และต่อการเรียนร่วมในเกาะกวม (Guam) ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อเจตคติในการเรียนร่วมและเด็กที่มีความต้องการพิเศษของบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ ประสบการณ์ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การได้รับการฝึกอบรมทางการศึกษาพิเศษมาก่อน และการมีประสบการณ์ตรงกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูและผู้บริหารที่เคยสอนหรือมีความรู้ ความเข้าใจต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษมาก่อน มีเจตคติทางบวกต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มากกว่าครูที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2. การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อม (E: Environment) ทุกรายการ การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน นั่นคือ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษปฏิบัติงานด้านสภาพแวดล้อม (E: Environment) ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ 1) จัดให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนร่วมในชั้นเรียนทั่วไป โดยปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของนักเรียน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา นักเรียนทั่วไป ตระหนักและร่วมมือกันในการจัดการเรียนร่วม เช่น การกำหนดนโยบาย การจัดสรรงบประมาณ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ 3) จัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของนักเรียน 4) จัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของนักเรียน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตระหนักในประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วม และมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วม จึงร่วมมือกันเป็นอย่างดี ในการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อม โดยจัดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปโดยให้มีขีดจำกัดน้อยที่สุด ปรับสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของนักเรียน เพื่อเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ดังที่ เรโนลด์ส และเบิร์ช (Reynolds & Birch, 1977) กล่าวว่าองค์ประกอบที่จะทำให้การเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติประสบผล มี 10 ประการคือ

- 1) ครูจะต้องทำงานประสานกัน และร่วมมือกันอย่างดีระหว่างครูการศึกษาพิเศษกับครูปกติ
- 2) หากครูที่สอนเด็กปกติมีปัญหาในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทางโรงเรียนควรหาทางแก้ปัญหา
- 3) ครูผู้สอนควรมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนร่วม
- 4) จัดอบรมครูปกติให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 5) การเรียนร่วมควรได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน
- 6) มีการประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนของเด็กอย่างสม่ำเสมอ
- 7) ใช้แหล่งทรัพยากรจากชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
- 8) ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมและรับรู้เกี่ยวกับการเรียนร่วม
- 9) โรงเรียนควรมีความพร้อมก่อนลงมือจัดการเรียนร่วม
- 10) การคัดเลือกเด็กเข้าเรียนร่วมควรพิจารณาถึงความพร้อมของเด็กเป็นสำคัญ จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนร่วมจะประสบผลสำเร็จจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายโดยเฉพาะครูการศึกษาพิเศษกับครูปกติ ผู้ปกครอง และความพร้อมของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรนโนนท์ สตีบ พิค และ ชะวาท (Grenotn, Staub, Peck, & Schwartz, n.d. cited in Debbie, 1998, p. 102) พบว่า บรรยากาศในการเรียนร่วมก่อให้เกิดประโยชน์กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเด็กปกติที่สำคัญ 3 ประการ

คือ 1) ความอบอุ่นและมิตรภาพ 2) การพัฒนาทางด้านสังคมและการรู้จักตนเอง 3) การพัฒนาบุคลิกภาพ นิตยา นิลคุหา (2530, หน้า 60-62) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พบว่า ทักษะคิดของผู้บริหาร ทักษะคิดของครูผู้สอน ทักษะคิดของเด็กปกติ และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้นมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เคลเลอร์ (Keller, 1987, p. 8) ได้ศึกษาทัศนคติของบุคลากรการศึกษาที่มีต่อเด็กพิการ ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติของครูใหญ่ครูการศึกษาพิเศษ และผู้บริหารการศึกษาที่มีต่อเด็กพิการไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังศึกษาเกี่ยวกับห้องเรียนพบว่า ครูใหญ่มีความเห็นว่าชั้นเรียนสำหรับเด็กพิการไม่ควรแยกจากชั้นเรียนเด็กปกติ แต่ครูการศึกษาพิเศษและผู้บริหารการศึกษาพิเศษเห็นว่า ห้องเรียนสำหรับเด็กพิการในบางครั้งควรแยกจากห้องเรียนสำหรับเด็กปกติ และกัลยารัตน์ สุวรรณาวุธ (2544) วิจัย เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานและแนวทาง การพัฒนาโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา สำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 12 ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน รูปแบบการสอนที่ใช้กับเด็กพิเศษที่เรียนร่วมควรให้นักเรียนปกติที่เป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียน ได้ทราบแนวทางปฏิบัติที่ตรงกัน เน้นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ ควรจัดมุมสำหรับใช้สอนเสริมเป็นรายบุคคล ควรจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และรู้สึกอบอุ่น ควรเน้นกิจกรรมมากกว่าทฤษฎีและเนื้อหา รวมไปถึงด้านอาคารสถานที่ ควรจัดทำห้องน้ำ ห้องล้างมือ และทางเดินลาดชันสำหรับเด็ก รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การจัดหาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของเด็กพิการแต่ละประเภท และจัดสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่มีการดูแลรักษา และป้องกันในด้านความปลอดภัย จัดให้มีห้องเสริมวิชาการ ห้องเรียนพิเศษต่าง ๆ จัดทำห้องสำหรับปรับพฤติกรรมของเด็กก่อนเข้าเรียนร่วม และห้องเรียนต่าง ๆ นั้น ควรจัดให้อยู่ชั้นล่างของอาคารเรียน ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่เด็ก

3. การดำเนินงานด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A: Activities) ในภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน นั่นคือ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A: Activities) ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ 1) จัดให้มีบริการสอนเสริม ที่เหมาะสมสอดคล้อง กับความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2) ครูใช้ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน และเทคนิคอื่น ๆ ในการพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 3) โดยจัดทำหลักสูตรเฉพาะความบกพร่อง และหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะที่จำเป็น การจัดทำแผนการจัดการศึกษา

เฉพาะบุคคล (IEP) ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและมีการนำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมิน ติดตามความก้าวหน้า 4) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อช่วยให้บรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) 5) มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน และจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 6) การจัดกิจกรรมนอกสถานที่ให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้ร่วมกิจกรรมกับนักเรียนทั่วไป เช่น ในสนามเด็กเล่น ห้องสมุด เป็นต้น 7) ครูทำการสอนและประเมินตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และจัดทำรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน 8) ครู ทบทวนและปรับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง 9) ครูประเมิน รายละเอียดเกี่ยวกับพัฒนาการ และให้เกรดนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ แล้วรายงานความก้าวหน้า 10) วิเคราะห์ผลงานนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเพื่อประเมินทักษะ 11) ปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนทั่วไปมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และ 12) ใช้เครื่องมือและวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสม เก็บรวบรวมข้อมูลทุกด้านของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อการส่งต่อ คัดแยก วางแผนจัดการศึกษาและประเมินความก้าวหน้า

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ บุคลากรในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทั้งผู้บริหารและครูได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนร่วมอย่างสม่ำเสมอ เช่น การอบรมหลักสูตรการเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จำนวน 2 วัน หลักสูตรปรับพฤติกรรม จำนวน 15 วัน หลักสูตรการให้บริการสอนเสริมแก่นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (LD) จำนวน 10 วัน หลักสูตรการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จำนวน 2 วัน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการจัดประชุมทางวิชาการเสนอผลงาน (Symposium) ในการประกวดโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น ระดับจังหวัด ระดับเขตการศึกษา ระดับภาค และระดับประเทศ ซึ่งเปิดโอกาสให้คณะครูในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมได้เข้าร่วมประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อนำความรู้ไปปรับใช้ให้เหมาะกับสภาพของนักเรียน และบริบทของโรงเรียนของตนต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548) ประกอบกับครูที่ดำเนินงานด้านการจัดการเรียนร่วมมีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อันส่งผลให้การดำเนินงานด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A: Activities) ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสามารถดำเนินงานได้ดี

สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบคแมน และเวลเลอร์ (Beckman & Weller, 1990, pp. 26-29) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การเรียนการสอนเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ จากผลการวิจัยพบว่า การจัดบทเรียนสำหรับการเรียนการสอนเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องจัดบทเรียนให้ง่าย และแยกแยะบทเรียนให้เป็นขั้นตอน และจัดลำดับจากง่ายไปหายาก แล้วให้เด็กเรียนทีละขั้น จากบทเรียนที่ยากกลายเป็นบทเรียนที่ง่าย และให้เวลาเด็กในการเรียนรู้เพียงพอ ซึ่งการจัดบทเรียนในลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้เด็กที่มีปัญหาในการเรียน เรียนรู้ได้ดีขึ้น มีทักษะในการค้นหาความรู้และสรุปความได้ดีขึ้น อันเป็นผลทำให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งการค้นหาเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ควรกระทำให้เร็วที่สุดถ้าค้นพบว่าเด็กเป็นเมื่ออายุยังน้อยจะดี เพราะครูสามารถช่วยเด็กได้ทันเวลาที่ ถ้าเด็กโตขึ้น การช่วยเหลืออาจลำบากขึ้น

จินตนา อัมพรภาค (2546) ที่ทำการวิจัย เรื่อง การสำรวจความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย พบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร ที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษเรียนร่วม ไม่แตกต่างกัน เพราะโรงเรียนที่เข้าโครงการการเรียนร่วมทุกโรงเรียน ครู และผู้บริหาร ต้องเข้ารับการอบรม ในการคัดเลือกครูเข้ารับการอบรมจะพิจารณาตามความสมัครใจของครู และเป็นครูที่มีความรักเด็ก ไม่รังเกียจเด็กที่มีความบกพร่องด้านต่าง ๆ เป็นผู้มีความเสียสละ มีความเข้าใจพัฒนาการตาม ศักยภาพของเด็ก ประวี น้อยเจริญ (2545) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาเรียนร่วม ในโรงเรียนเรียนร่วมระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยแยกเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านการเตรียมการสอนมีสภาพปัญหาปานกลาง ด้านกระบวนการสอนมีสภาพปัญหาน้อยมากที่สุด ด้านการวัดและประเมินผล ด้านพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในชั้นเรียนร่วม ด้านกระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ด้านอุปกรณ์กีฬา สนาม สถานที่ ด้านการควบคุมชั้น และสร้างบรรยากาศในการเรียนร่วม และด้านการร่วมมือกับผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความบกพร่องอยู่ในสภาพปัญหาน้อย รองลงมาตามลำดับ ด้านความร่วมมือในกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านการสนับสนุนนักเรียนที่มีความบกพร่องอยู่ในสภาพปัญหาน้อยที่สุด เรียงจากมากไปน้อยตามลำดับ กัลยาวิรัตน์ สุวรรณารุช (2544) ที่ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาโครงการพัฒนารูปแบบ การจัดการศึกษา สำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 12

ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) คือจัดการเรียนการสอนตามสภาพของเด็กและเหมาะสมกับสภาพความพิการ และตามความสนใจของเด็กโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เด็กพัฒนาตนเอง และเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ก่อนการจัดการเรียนการสอนต้องมีการเตรียมความพร้อมก่อนทำการสอนโดยเฉพาะการเตรียมตัวเด็กทั้งเด็กพิการและเด็กปกติเพื่อที่จะสามารถเรียนร่วมกันได้อย่างมีปัญหาน้อยที่สุด และ วินัย หนุรัตน์ (2544, หน้า 58) ทำการวิจัย เรื่อง ศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมเด็ก พิเศษกับเด็กปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ข้าราชการครูมี ข้อเสนอแนะว่า การจัดหลักสูตร ควรจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพของเด็ก หรือแยกหลักสูตรเป็น หลักสูตรของเด็กพิการโดยเฉพาะ และควรแยกตามประเภทความพิการ

ส่วนการดำเนินงานด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A: Activities) ของโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ข้อติดป้ายประกาศรับสมัคร นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้าเรียน มีการเตรียมความพร้อมด้านความรู้หรือเจตคติ และสื่อ อุปกรณ์ที่จำเป็น การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ต่ำกว่าเกณฑ์การประเมิน เหตุที่เป็น เช่นนี้ อาจเป็นเพราะทางโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษ ดำเนินการประชาสัมพันธ์รับสมัครนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้าเรียนด้วยวิธีอื่น เช่น จดหมายข่าว วารสาร แผ่นพับ ประกาศ ใบปลิวต่าง ๆ มิได้กระทำในรูปของการติดป้าย ประกาศอาจด้วยงบประมาณที่จำกัดหรือภารกิจอื่น ๆ ที่มากอยู่แล้ว และเห็นว่า การประชาสัมพันธ์ ด้วยวิธีดังกล่าว ก็สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องสิ้นเปลืองและเสียเวลามากนัก อีกทั้งโรงเรียนแกน นำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ไม่ทราบว่าจะมีนักเรียนที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษประเภทใดมาสมัครเข้าเรียน จึงไม่ทราบว่า จะเตรียมความพร้อมด้านความรู้ หรือเจตคติ และสื่อ อุปกรณ์ที่จำเป็นอย่างไร ให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของนักเรียน การดำเนินงานข้อนี้จึงยังไม่สามารถดำเนินงานได้ดีเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทียมจิต ประยูรทอง (2539, หน้า 138) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานและ กระบวนการดำเนินงานโครงการพัฒนารูปแบบการประถมศึกษา สำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับ เด็กปกติ ในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 12 พบว่าการดำเนินงานด้านการประสานงาน และการประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมมีระดับผลการปฏิบัติงานอยู่ 2 ระดับ คือ ปานกลางและน้อย กลุ่มจังหวัดที่มีระดับผลการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา และปราจีนบุรี และกลุ่มจังหวัดที่มีระดับผลการปฏิบัติงานในระดับน้อย คือ จังหวัด ระยอง ชลบุรี และสระแก้ว

ตามลำดับ และเบญจา ชลธารินทร์ (2548, หน้า 84) ทำการสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติเพื่อนำสู่นโยบาย การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ พบว่า การประสานงานระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง องค์กรในชุมชนและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ยังมีน้อย และขาดความคล่องตัวทำให้การดำเนินงานยังไม่สนับสนุนและเชื่อมโยงกันในลักษณะของการประสานความร่วมมือกันอย่างแท้จริง

4. การดำเนินงานด้านเครื่องมือ (T: Tools) ในภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมากสูงกว่าเกณฑ์การประเมิน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนร่วม 2) กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการปฏิบัติงานของโรงเรียนเรียนร่วม แนวทางการดำเนินงาน การจัดการเรียนร่วม และระบบการให้บริการที่ชัดเจน 3) จัดให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้เรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปโดยจัดสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด 4) พัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้เพียงพอและมีคุณภาพ 5) จัดตั้งอำนวยการควบคุมดูแล และบริการ เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษปฏิบัติงานและดำรงชีวิตให้มีประสิทธิภาพ ตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล 6) ประชาสัมพันธ์เพิ่มเป้าหมายการรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 7) แสวงหาความร่วมมือจากชุมชน และองค์กรเอกชน ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนในการจัดการเรียนร่วม ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้รับการคัดเลือกจากการพิจารณาตามเกณฑ์ที่ว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความมุ่งมั่นและพร้อมรับนโยบายที่จะดำเนินงานโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) และโรงเรียนมีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ซึ่งมีพื้นฐานทางการศึกษาพิเศษอย่างน้อย 1 คน (เบญจา ชลธารินทร์, 2548, หน้า 44) แม้จะเต็มใจหรือไม่ก็ตาม เมื่อเข้าร่วมโครงการแล้ว ผู้บริหารและครูจึงมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินงานตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ให้ประสบความสำเร็จ ประกอบกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วมเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ดังนั้นการดำเนินงานด้านเครื่องมือ (T: Tools) ใน 8 รายการข้างต้นนี้จึงอยู่ในระดับมากคือสามารถปฏิบัติได้

สอดคล้องกับงานวิจัยของ แมคเคอร์เทน (McCurtain, 1989, p. 97) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และประสิทธิภาพของงาน ตามการรับรู้ของครูโรงเรียน ในอลาเมตา รัฐแคลิฟอร์เนีย การวิจัยได้ให้ความสำคัญของความสามารถในวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียน โดยศึกษาความสัมพันธ์ของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลกับความสามารถของ

ผู้บริหารโรงเรียน 8 รายการ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีความสามารถมากเท่าไร ก็จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนมากขึ้นเท่านั้น และผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จสูง จะต้องมียุทธศาสตร์ในการสื่อสารเพื่อสามารถทำให้ครูในโรงเรียน ตลอดจนนักเรียน ชุมชน รู้ถึงระดับความสามารถของตนเอง ออสติน (Austin, 1985) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนร่วมของเด็กวัยก่อนเรียนในมลรัฐแคลิฟอร์เนียและพบว่า ผู้ปกครองเด็กมีความเห็นว่า ตนมีบทบาทที่สำคัญในการจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับบุตรของตน ผู้ปกครองมีความพอใจในการจัดการศึกษา ที่ให้เด็กวัยก่อนเรียนเรียนร่วมกับเด็กปกติ และมีความเห็นว่าการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนอาศัยเด็กเป็นศูนย์กลาง ผู้ปกครองเด็กยังไม่คุ้นเคยกับศัพท์ทางวิชาการการศึกษาพิเศษ และมีความเห็นว่าเด็กของตนมีพัฒนาการมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทักษะต่าง ๆ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในโครงการเรียนร่วม และนันทิยา ชัยนิคม (2535, หน้า 87) ได้ประเมินโครงการโรงเรียนตัวอย่างจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กับเด็กปกติในจังหวัดอุดรธานี พบว่า โรงเรียนในกลุ่มทดลอง สามารถดำเนินการตามโครงการ คือ ด้านการเรียนการสอน ความพร้อมของโครงการโรงเรียนเรียน ความร่วมมือและสนับสนุนจากชุมชนและผู้ปกครอง การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากร และโอกาสในการเรียนร่วมกับเด็กปกติเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เพราะโรงเรียนในโครงการค่อนข้างจะมีความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ และบุคลากร ทำให้การดำเนินการตามโครงการเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ

ส่วนการดำเนินงานด้านเครื่องมือ (T: Tools) ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เมื่อพิจารณารายข้อ ในรายชื่อต่อไปนี้ การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ต่ำกว่าเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ 1) การจัดหาทุน และการจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนร่วม 2) จัดทำระบบบัญชีและการตรวจสอบเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม 3) จัดทำมาตรฐานการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และ 4) การจัดทำเนียบ และแหล่งบริการการศึกษาอื่นเพื่อเผยแพร่ให้กับผู้ปกครองทราบ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานะทางเศรษฐกิจในปัจจุบันค่อนข้างฝืดเคือง การจัดหาทุน และการจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนร่วมจึงทำได้ยาก ในการจัดทำระบบบัญชีและการตรวจสอบเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมนั้น การดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีการจัดทำระบบบัญชีและการตรวจสอบ ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของการจัดซื้อ จัดจ้าง ในขั้นของการตรวจรับพัสดุ ซึ่งมีคณะกรรมการตรวจรับ 3 คน เป็นครู 2 คน และกรรมการสถานศึกษา 1 คน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ

พ.ศ.2535 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยมีได้จัดทำระบบบัญชีและการตรวจสอบเสนอต่อคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมทั้งหมด

อีกทั้งครูผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาพิเศษ หรือการจัดการเรียนร่วมมีภารกิจต่าง ๆ มากอยู่แล้ว และงานการจัดการเรียนร่วมก็มีรายละเอียดที่ต้องปฏิบัติมาก เช่น ต้องจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ต้องเตรียมความพร้อม และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะกับสภาพความบกพร่องของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ฯลฯ จึงไม่สามารถดำเนินงานการจัดทำมาตรฐานการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และการจัดทำทำเนียบ และแหล่งบริการการศึกษาอื่นเพื่อเผยแพร่ให้กับผู้ปกครองทราบได้ดैनัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุลล หงษาชาติ (2546, หน้า 78) ซึ่งได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม อันดับแรก คือ ควรประสานงานขอความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษ และ อันดับสอง คือ ควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจ และสร้างเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแก่บุคลากรทั้งในและนอกโรงเรียนอย่างทั่วถึง และเมธี ดิสวัสดิ์ (2546) ทำการประเมินโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน บริบท 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า การขอความช่วยเหลือด้านแรงงาน ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์จากชุมชน ต่ำกว่าเกณฑ์

การประเมินด้านกระบวนการของโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547 เพื่อประเมินการดำเนินงาน ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และนักเรียน เห็นว่า การดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในทุกด้าน และทุกรายการ ได้แก่ ด้านนักเรียน (S: Students) ด้านสภาพแวดล้อม (E: Environment) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A: Activities) และด้านเครื่องมือ (T: Tools) การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน แตกต่างจากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานด้านกระบวนการตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ การดำเนินงานด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A: Activiyies) จำนวน 1 ข้อ และการดำเนินงาน

ด้านเครื่องมือ (T: Tools) จำนวน 4 ข้อ ที่การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ต่ำกว่าเกณฑ์การประเมิน ดังที่ได้อภิปรายข้างต้น

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และ นักเรียนไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติงานตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) โดยตรงเป็นเพียงฝ่ายสนับสนุน จึงไม่ทราบแน่ถึงระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม หรือ ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครู จึงมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ทุกด้านและทุกรายการ อยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองนวล ภูประเสริฐ (2538, หน้า 79) ซึ่งทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาเจตคติของบุคลากรทางการประถมศึกษาที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและต่อการเรียนร่วม พบว่า เจตคติของบุคลากรทางการศึกษาในฝ่ายปฏิบัติการที่มีประสบการณ์ตรงในการจัดการเรียนร่วมมีเจตคติทางบวกต่อการเรียนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์ตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเจตคติต่อการเรียนร่วม ในกลุ่มบุคลากรทางการประถมศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วม พบว่า ฝ่ายสนับสนุน ได้แก่ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และศึกษานิเทศก์ มีเจตคติทางบวกต่อการเรียนร่วมสูงกว่าฝ่ายปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมธี ดิลสวัสดิ์ (2546) ทำการประเมินโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน บริบท 5 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนการดำเนินงานของโรงเรียนด้านกระบวนการในภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์

ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานโครงการ ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความเห็นว่า ส่วนใหญ่ปัญหาและอุปสรรคอยู่ที่ บุคลากรและงบประมาณ ด้านบุคลากร มีบุคลากรไม่เพียงพอ บุคลากรมีภาระงานมาก ขาดบุคลากรเฉพาะทางในการดำเนินการจัดการเรียนร่วม เจตคติหรือทัศนคติของบุคลากรบางคนยังไม่ยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ คือ ครูในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมมีภารกิจหรือความรับผิดชอบมากอยู่แล้ว จึงไม่สามารถดำเนินงานด้านการจัดการเรียนร่วมได้ดีเท่าที่ควร (โรงเรียนบ้านหนองขา, 2549)

สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตประภา ศรีอ่อน (2543, หน้า 45) ซึ่งศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า ในการจัด

การศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ และความเชี่ยวชาญเฉพาะ ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับอาจารย์ผู้สอน และผู้สนับสนุนให้การบริการทางการศึกษาสถาบัน อุดมศึกษาที่จัดการศึกษา สำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ มีปัญหาขาดแคลนบุคลากรตั้งแต่ ระดับอาจารย์ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาต่าง ๆ ทั้งผู้ที่เป็นคนพิการเอง และผู้ที่ไม่พิการ สถาบันราชภัฏ ได้มีการเตรียมการในเรื่องนี้มาตั้งแต่ ปี 2536 โดยให้ทุนพัฒนาอาจารย์ ในสาขา การศึกษาพิเศษ, ทุกสาขาไปศึกษาในต่างประเทศ แต่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัด ทบวงมหาวิทยาลัยไม่ได้มีการเตรียมการในเรื่องการพัฒนาอาจารย์ทางด้านนี้ การขาดแคลน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางในเรื่อง ล่ามภาษามือผู้เชี่ยวชาญเรื่องการผลิตสื่อ สำหรับคนตาบอด และ คนหูหนวก เป็นปัญหาสำหรับสถาบันที่มีนักศึกษาผู้ที่มีความต้องการพิเศษ สถาบันอุดมศึกษาบาง แห่งได้เคยปฏิเสธที่จะรับนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษเพราะไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาแล้ว และรวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งที่ต้องการให้โอกาสที่เท่าเทียมกับ กลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้เข้าเรียนในสถาบันหรือคณะต่าง ๆ แต่ขาดแคลนบุคลากรที่ มีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 ข, หน้า 82-85) ซึ่งทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ พบว่า ศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ด้านครูผู้สอน เมื่อพิจารณาศักยภาพด้านคุณวุฒิของครู พบว่าครูในทุกสังกัดส่วนใหญ่จบการศึกษา ระดับปริญญาตรี แต่ผู้ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาพิเศษโดยตรงในโรงเรียนที่จัดการศึกษาในรูปแบบ การเรียนร่วมมีน้อยมากในทุกสังกัด โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ มีครูที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาพิเศษโดยตรงเพียงร้อยละ 1.80 โรงเรียนใน สังกัดกรมสามัญศึกษา มีร้อยละ 7.25 โรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีร้อยละ 4.17 ขณะที่โรงเรียนเฉพาะความพิการ มีร้อยละ 29.78 และครูทุกสังกัดมีภาระงานสูงมากคือมี ค่าเฉลี่ยรวมกันเฉลี่ย การปฏิบัติงานสอนและงานอื่น ๆ สัปดาห์ละ 30 ชั่วโมง ดังนั้น เมื่อมีการจัด กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ ครูส่วนใหญ่จึงไม่ได้เข้าร่วม กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษมากนัก และในการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว หากมี ค่าใช้จ่ายในบางครั้งครูต้องออกค่าใช้จ่ายเอง หากต้องการเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนด้านศักยภาพและ ความพร้อมของโรงเรียนในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการนั้น พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารใน โรงเรียนเรียนร่วม และโรงเรียนเฉพาะความพิการเกี่ยวกับศักยภาพและความพร้อมของโรงเรียน ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านความร่วมมือกับชุมชน ด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และศักยภาพและความพร้อมใน

ภาพรวมในระดับที่เป็นจริงและระดับที่คาดหวัง ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ ศักยภาพในระดับที่เป็นจริงและระดับที่คาดหวัง ในโรงเรียนเรียนร่วมพบว่า แตกต่างอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน ในขณะที่โรงเรียนเฉพาะความพิการศักยภาพที่เป็นจริงและศักยภาพที่ ควรจะเป็นในด้านบุคลกรและศักยภาพและความพร้อมในภาพรวม ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 เทียมจิต ประยูรทอง (2539, หน้า 141-142) พบปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยในการ สนับสนุนการดำเนินงานด้านการเรียนร่วมว่า ความเหมาะสมในด้านบุคลากร มีความเหมาะสมน้อย

ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ ไม่ได้รับการจัดสรรอัตรากำลังครูไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่ต้องปฏิบัติในโรงเรียน กล่าวคือ ในแต่ละชั้นเรียนจะใช้ครูสอนคนเดียว โดยเฉพาะครูที่สอนในชั้นเรียนที่มีเด็กพิการเรียน ร่วมกับเด็กปกติจะต้องสอนทั้งเด็กปกติและยังต้องปรับการสอนให้เหมาะกับสภาพความพิการของ นักเรียนพิการอีกด้วย นอกจากนี้ครูผู้สอนยังต้องมีภาระอื่น ๆ นอกเหนือจากการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน เช่น เป็นเจ้าหน้าที่ธุรการ การเงินพัสดุ งานพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนและงานที่ ต้องสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ เป็นต้น งานดังกล่าวนี้มีส่วนทำให้ครูผู้สอนไม่สามารถดำเนินการสอนได้เต็มที่ อันจะส่งผลต่อศักยภาพของนักเรียนทั้งนักเรียนปกติ และนักเรียนพิการอีกด้วย ส่วนด้านเจตคติหรือทัศนคติของบุคลากรบางคนยังไม่ยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษนั้น ฮอว์กินส์ (Hawkins, 1992) ได้ศึกษาเจตคติของครูคนตรีและครูพลศึกษาที่มีต่อเด็ก พิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ พบว่า เด็กพิเศษเป็นอุปสรรคต่อการจัดการภายในชั้นเรียน ทำให้เวลา ครูน้อยลง และกระทบต่อความเอาใจใส่ที่ต้องให้แก่เด็กอื่น ๆ ชัดขวาง ความก้าวหน้าของเด็กปกติ ต้องแสวงหาวิธีสอนหลายแบบมาใช้ ต้องใช้ทักษะในการสอนพิเศษ หรือจำเป็นต้องใช้บริการ สนับสนุนต่าง ๆ อย่างมากในชั้นเรียน และกัลยารัตน์ สุวรรณารุธ (2544) ที่กล่าวว่า ทัศนคติของ ครูผู้สอนที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนร่วมมาก นั้น แสดงว่าถ้าครูมีทัศนคติที่ไม่ดีก็จะมีผลต่อนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในทางตรงกันข้าม

4. ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ

ด้านผลผลิตของโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547 เกี่ยวกับศักยภาพของนักเรียนที่มี ความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทุกรายการเห็นว่า ผล การดำเนินงานของโครงการอยู่ในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน นั่นคือ โรงเรียนแกนนำจัดการ เรียนร่วมสามารถดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมได้ดี ผลผลิตของโครงการจึงอยู่ในเกณฑ์ดี โดย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องได้เข้าเรียนร่วมกับ

นักเรียนทั่วไปตามความสามารถ 2) ผู้ปกครองพึงพอใจในผลการเรียนตามแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคลกำหนดไว้ 3) นักเรียนพิการมีพัฒนาการด้านวิชาการ อารมณ์ สังคม และการช่วยเหลือตนเองที่ดีขึ้น 4) ผู้ปกครองและชุมชนพึงพอใจของในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษ 5) นักเรียนพิการหรือนักเรียนที่มีความบกพร่องได้รับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ อารมณ์ สังคม และการช่วยเหลือตนเอง 6) นักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนา ศักยภาพเป็นเฉพาะบุคคล 7) นักเรียนทั่วไปได้รับการเตรียมความพร้อมในด้านการยอมรับ การช่วยเหลือเพื่อนพิการหรือมีความบกพร่อง 8) นักเรียนพิการ มีความสามารถที่จะเรียนต่อหรือ ประกอบอาชีพได้ และ 9) นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตาม แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วม ได้เข้าเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปตามความสามารถของตนมากที่สุด ผู้ปกครอง และชุมชนมีความพึงพอใจในผลการเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษได้รับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ อารมณ์ สังคม และการช่วยเหลือตนเอง ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพเป็นเฉพาะบุคคล แต่การบรรลุวัตถุประสงค์ตาม แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) และความสามารถ ที่จะเรียนต่อหรือประกอบอาชีพได้นั้น ขึ้นอยู่กับศักยภาพ ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ ละคนว่ามีความบกพร่องมากน้อยเพียงใดและจะสามารถพัฒนาได้มากน้อยเพียงใด (สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 ค) คะแนนเฉลี่ยของทั้งสองข้อนี้จึงน้อยที่สุด แต่ก็ ยังอยู่ในเกณฑ์มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ (2542) ได้จัดทำรายงานวิจัยเชิงคุณภาพ: การติดตามนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่ เรียนจบและที่ออกกลางคันจากโรงเรียนประถมศึกษาในปี 2539-2540 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาพิเศษขึ้นอยู่กับสภาพความสัมพันธ์ของนักเรียนกับครอบครัว เพื่อน ครูผู้สอน ตลอดจนบุคคลอื่นในโรงเรียนและสังคมรอบ ๆ ตัวนักเรียน การจัดอุปกรณที่ จำเป็น บริการพิเศษและสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ การเตรียมบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการ พัฒนานักเรียน งบประมาณ รวมทั้งการให้ผู้เกี่ยวข้องรับรู้และใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติคนพิการ ในด้านกระบวนการจัดการเรียนร่วมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษเป็นรายบุคคล สำหรับผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียน ร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาจำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่ได้เรียนต่อ กลุ่มที่ประกอบอาชีพและกลุ่มที่

ว่างงาน ด้านความสามารถในการเรียนต่อของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ พบว่าการที่นักเรียนจะเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ ผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบัน ความรู้และทักษะที่ได้รับมาจากโรงเรียนในระดับประถมศึกษาเดิม รวมทั้งทักษะและความสามารถเฉพาะตัวของเด็กแต่ละคน นอกจากนี้ยังมีสิ่งสนับสนุนอื่น ๆ อีกที่จะช่วยให้เด็กสามารถเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา เช่น การสนับสนุนของผู้ปกครองที่ต้องการให้ลูกเรียนต่อ ความต้องการเรียนต่อของนักเรียนเอง การสนับสนุนจากโรงเรียนเดิม กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้อง การได้รับบริการทางการฟื้นฟูสมรรถภาพที่ตรงกับปัญหาของเด็ก การเอาใจใส่ของทั้งทางบ้านและทางโรงเรียน และการช่วยเหลือเด็กให้สอดคล้องกับปัญหาทางการเรียนที่นักเรียนกำลังเผชิญอยู่ เป็นต้น

แวง และเบเกอร์ (Wang & Baker, 1985) ได้ศึกษาเรื่องลักษณะและผลสัมฤทธิ์ของการเรียนร่วมและให้ความเห็นว่า เด็กพิเศษที่เรียนร่วมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า เด็กพิเศษที่ไม่ได้เรียนร่วม และยังสามารถพัฒนาทั้งในด้านการปฏิบัติตน ด้านทัศนคติ และด้านผลการเรียน ดังนั้น การจัดการเรียนร่วมจึงเป็นการศึกษาที่ให้ประโยชน์แก่เด็กพิเศษ ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น การยอมรับจากสังคมเนื่องจากได้มีโอกาสแสดงความสามารถให้ปรากฏว่าคนพิการสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามข้อจำกัดของร่างกาย ถ้าได้รับการฝึกปฏิบัติอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังเป็นการประหยัดงบประมาณของรัฐด้านการจัดการศึกษาพิเศษด้วย และศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย ทบวงมหาวิทยาลัย (2529, หน้า 2-3) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนร่วมไว้ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีโอกาสเรียนรู้และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ซึ่งนับว่าเป็นประสบการณ์ตรง เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล นอกจากนี้การนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) รวมทั้งแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) อย่างต่อเนื่อง เป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมในลำดับต่อมา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีความแตกต่างเป็นรายบุคคลตามสภาพความบกพร่องของแต่ละบุคคล ครูผู้สอนหรือครูผู้รับผิดชอบการศึกษาพิเศษต้องมีความเข้าใจวิธีการและเครื่องมือการประเมินที่เหมาะสมกับนักเรียนเป็นรายบุคคล และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนเพราะการประเมินเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นการประเมินในลักษณะของการศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้มากกว่าการประเมินเพื่อตัดสินเชิงคุณค่า ส่วนการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็น

สิ่งสำคัญสำหรับการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละคน

ดั่งที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 10 -11) ได้กล่าวถึงแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อนำมาใช้วางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ ส่วนแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งต้องจัดทำให้สอดคล้องกับโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล ยงยุทธ สิมสีพิมพ์ (2535) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยใช้ชิปโมเดล และมุ่งศึกษาเปรียบเทียบ การประเมินโครงการ ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ตัวแปรที่ศึกษา คือ ขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การประเมินโครงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ด้านผลผลิต มีความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ประสงค์ วรรณพงษ์ (2542) ได้ทำการวิจัย การประเมินโครงการเยาวชนด้านยาเสพติด และอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยใช้ชิปโมเดล ผลการประเมินพบว่า ด้านผลผลิต ซึ่งประกอบด้วย คุณลักษณะนักเรียนที่ผ่านโครงการและประโยชน์ที่ได้รับ พบว่ามีความเหมาะสม และประสงค์ โคกแดง (2542) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดนครพนม โดยใช้ชิปโมเดล ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยภาพรวมด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก โดยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนด้านผลผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ส่วนปัญหาด้านงบประมาณได้รับจัดสรรงบประมาณน้อย ไม่เพียงพอต่อการนำไปจัดซื้อสื่อต่าง ๆ ขั้นตอนการเบิกจ่ายมากขึ้นตอน ล่าช้า ไม่ทันต่อความต้องการ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ขั้นตอนในการจัดซื้อ มากขึ้นตอน หาซื้อยาก เพราะต้องซื้อตามบัญชีและต้องซื้อจากร้านที่ขึ้นทะเบียนกับทางศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นสิ่งที่ถูกกำหนดโดยกฎกระทรวง ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ.2545 ที่กำหนดขั้นตอนไว้เช่นนั้น ในการปฏิบัติจึงไม่คล่องตัว และถูกจำกัดด้วยการจัดซื้อ หรือขอยืม สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความ

ช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ต้องเป็นไปตามรายการใน บัญชี ก บัญชี ข และบัญชี ค เท่านั้น อีกทั้งร้านค้าที่จะตกลงซื้อ-ขาย กับทางโรงเรียนได้นั้นต้องเป็นร้านที่ขึ้นทะเบียนกับทางศูนย์การศึกษาพิเศษเท่านั้น จึงทำให้เกิดปัญหาความล่าช้าตามมา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 ก) ส่วนเรื่องของการได้รับจัดสรรงบประมาณน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เป็นปัญหาและอุปสรรคที่มีมานาน เพราะงบประมาณเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินโครงการต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ หากงบประมาณไม่เพียงพอก็อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจา ชลธารินทร์ (2548, หน้า 84) ที่ทำการสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติเพื่อนำสู่นโยบาย การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ พบว่าอุปสรรคของโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษคือ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ คือ งบประมาณไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนการดำเนินงานทั้งการสนับสนุนให้นักเรียนพิการทุกคนได้รับบริการตามกฎกระทรวงอย่างทั่วถึง และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคลและเต็มจิต ประยูรทอง (2539, หน้า 137) ที่ทำการวิจัยเรื่องการประเมินปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานและกระบวนการดำเนินงานโครงการพัฒนารูปแบบการประถมศึกษา สำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 12 พบว่า ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานโครงการด้านงบประมาณ โดยภาพรวมทุกจังหวัดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่า จังหวัดปราจีนบุรี มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี สระแก้ว และระยอง ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี และศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ควรเพิ่มการสนับสนุนเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา อีกทั้งควรส่งเสริมให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ ส่งเสริมการขยายเครือข่ายของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมให้มากขึ้นกว่าเดิม

1.2 โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ควรใช้หลักในการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย สร้างศรัทธาจากชุมชน ในการแสวงหางบประมาณ เพื่อใช้จ่ายในการจัดการเรียนร่วมเพิ่มเติมจากเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เช่น จัดงานหารายได้จากการจัด

กิจกรรมของนักเรียนและครู หาแหล่งความช่วยเหลือจากองค์การการกุศลเพื่อขอรับบริจาคในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เสื้อ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทุนการศึกษา เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินการจัดการเรียนร่วมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย อีกทั้งควรจัดทำระบบบัญชีและการตรวจสอบเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

1.3 โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ควรทำความเข้าใจขั้นตอนในการเบิก-จ่าย เงินงบประมาณ หรือขั้นตอนการจัดซื้อ สิ่งอำนวยความสะดวก เสื้อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องรวดเร็วและทันต่อการใช้งาน และควรเตรียมความพร้อมด้านความรู้หรือเจตคติ และสื่อ อุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อรองรับการจัดการเรียนร่วมระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษกับนักเรียนทั่วไป

1.4 โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ควรพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนโดยการส่งเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ด้านการจัดการเรียนร่วมให้ครบทุกคน หรือให้ได้มากที่สุด ไม่ส่งเฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่งเข้ารับการอบรม เพื่อเป็นการกระจายความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนร่วมให้คณะครูภายในโรงเรียน เมื่อคนหนึ่งไม่อยู่คนอื่น ๆ สามารถดำเนินการแก้ปัญหาแทนกันได้ และสามารถจัดการเรียนร่วมได้ทุกคน ในการเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานนี้ นอกจากจะได้รับความรู้และประสบการณ์แล้วยังเป็นการส่งเสริมให้คณะครูมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วมได้อีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ควรมีการระดมบุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนมาช่วยในการจัดการศึกษา เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ประจำสถานอนามัย สาธารณสุขอำเภอ อาสาสมัคร มูลนิธิการกุศลต่าง ๆ และผู้ปกครอง เป็นต้น

1.5 โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ควรติดป้ายประกาศรับสมัครนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้าเรียน ควรจัดทำมาตรฐานการศึกษาเพื่อการเรียน การสอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เป็นการเฉพาะให้ชัดเจนมากขึ้น และควรจัดทำทำเนียบและแหล่งบริการการศึกษาอื่นเพื่อเผยแพร่ให้กับผู้ปกครองทราบ ซึ่งเป็นการสร้างทางเลือกทางการศึกษาให้แก่ผู้ปกครองอีกทางหนึ่งด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาค้นคว้าในแง่ของการแก้ปัญหาด้านปัจจัยในการดำเนินการจัดการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็น

พิเศษ ว่ามีวิธีในการแก้ปัญหาด้านปัจจัยไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานได้อย่างไรบ้าง หรือระดับการแก้ปัญหาด้านปัจจัยอยู่ในระดับใด ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านงบประมาณ

2.2 ควรประเมินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้นำไปวางแผนดำเนินงานในปีต่อไป